

Deutsch Éva Holokauszt Emlékünnepségen

2002. május 29-én készült a kép. Ezúttal kicsit később, nem a hónap elején volt megtartva a deportálási emlékünnepség. Ilyenkor úgy szokás, hogy a hatmillió elpusztult zsidóért hat gyertyát gyújtunk meg, általában minden évben más személyek gyújtják meg a gyertyákat, olyanok, akik visszatértek a deportálásból. Ezen a képen éppen én gyújtom meg az egyik gyertyát mint holokauszt túlélő. A templomban nem mindenki tesz kendőt. A kendő nekem is a táskámban volt, s amikor kihívtak, hogy menjek a gyertyát meggyújtani, akkor a táskát nem vittem magammal, ottfelejtettem a padban, előzőleg meg nem tettem fel a kendőt, így kendő nélkül kerültem oda. Ezt a képet még Gyula, a férjem készítette. A zsinagógában van. Egyre fogyatkozunk, mert mind idősek vagyunk, akik túléltek a vészkorszakot, és ha esetleg úgy adódik, hogy nincs hat olyan újabb személy, aki el tudna jönni gyertyát gyújtani, akkor kezdik előlről. Nem jó érzés meggyújtani a gyertyát, mert az ember olyankor élénkebben emlékszik az egész borzalomra, nem, nem jó érzés. Ugye nekem is a szüleim ottmaradtak, s a bátyám is, nem éppen Auschwitzban, de ennek a korszaknak az áldozata ő is. De az embernek van akaraterije és élni akarása, és ez tartott életben minket, akik visszajöttünk és átvészeltük. Az ember erős, nem is gondolja, miket bír elviselni. 1990 után kerültünk közelebb a hitközséghez, miután már a lányok elmentek. Gyulának is több ideje lett, többet járt oda. Amikor a titkár, Ausch Sándor elutazott vagy szabadságon volt, akkor ő helyettesítette. Elég gyakran besegített, mikor szükség volt, ha valami kimutatás kellett, vagy adatokat össze kellett szedni azoktól, akiknek juttatást adott az állam a fajüldözés miatt. Szívesen csinálta, mert szeretett dolgozni és segíteni, ahol lehet. A zsidóság az ember életében úgy van jelen, hogy ebbe beleszületik az ember, és azt meg kell becsülje, és emellett ki kell tartani. Voltak nagyon nehéz helyzetek, amik sok szenvedést okoztak, hogy az ember zsidónak született, de szerencsésen valahogy kievickélt ebből az ember, ami megtörtént, azt most már természetesnek kell venni, el kell fogadni. Én ember s ember közt nem teszek különbséget aszerint, hogy milyen felekezethez tartozik. Nagy terveim már nincsenek. Az a kívánságom, hogy ne legyek beteg, hogy tudjam ellátni magam, és elvégzem a napi tevékenységeket, amik szükségesek. Vannak nagyon jó barátnőim, ismerőseim, akikkel összejárok, tartom a kapcsolatot. Volt kolléganőimmal, barátnőimmal, Gyula barátaival, akikkel régebb is rendszeresen összejöttünk, továbbra is tartom a

kapcsolatot. Hetenként hol náluk, hol nálunk jövünk össze. Mióta egyedül maradtam, végtelenül figyelmesek, segítőkészek, meg tudom beszélni velük az esetleges problémáimat, tanácsokkal is ellátnak. A leányok is nagyon gyakran hívnak telefonon, s így elmondjuk egymásnak a dolgokat. Nagyon hívnak, hogy menjek, látogassam meg őket, üljek ott egy jó darabig. Ígérem is, hogy el fogok menni, de még nem határoztam el időpontot, hogy mikor.